

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Пронтенка Костянтина Віталійовича
на дисертаційну роботу Родіонова Михайла Олексійовича на тему
**«Методика розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами
високоінтенсивних навантажень у процесі фізичного виховання»**,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук
за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання
(фізична культура, основи здоров'я)

Актуальність. Російсько-українська війна, що триває вже понад 10 років, призвела до необхідності організації освітнього процесу у всіх вищих військових навчальних закладах України в умовах розсосередження, у базових таборах, в польових умовах та віддалених локаціях, під час постійних повітряних тривог, в стислі терміни. Відсутність належних умов для занять фізичними вправами та матеріально-технічного забезпечення, значні психологічні навантаження та стреси призводять до зниження рівня фізичної підготовленості курсантів. Не виключенням є й курсанти-розвідники, майбутня бойова діяльність яких супроводжується значними психофізичними навантаженнями й ризиками для життя та здоров'я військовослужбовців, пов'язана із диверсійною діяльністю, підривом критичних об'єктів інфраструктури ворога, знищенням командних пунктів тощо та вимагає високого рівня розвитку рухових якостей, військово-прикладних навичок, функціонального стану та здоров'я курсантів.

Як справедливо зазначає Родіонов М. О., традиційні форми і засоби фізичного виховання курсантів, а також військово-прикладні види спорту, що є дієвими у мирний час, неможливо повноцінно застосовувати в умовах воєнного стану через відсутність або недостатню кількість інвентаря й належної спортивної бази, особливо в умовах тимчасового розсосередження курсантів. Тому, враховуючи сучасні умови навчання та спектр спеціальних та бойових завдань розвідників, найбільш ефективними засобами розвитку рухових якостей курсантів-розвідників в умовах воєнного стану є високоінтенсивні інтервальні тренування, що не передбачають особливих умов для занять, високоартістичного інвентарю, проводяться у стислі терміни. З огляду на зазначене, актуальність теми дисертаційної роботи Родіонова Михайла Олексійовича не викликає жодних сумнівів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до: планів науково-дослідної роботи кафедри фізичного виховання, спеціальної фізичної підготовки і спорту Військової академії (м. Одеса) та кафедри теорії та методики фізичного виховання Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова (протокол № 8 від 22 грудня 2015 року).

Ступінь обґрунтованості і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій. Обґрунтування наукових положень дисертації є

достатньо переконливим. Дослідження проводилося у Військовій академії (м. Одеса) та на тимчасових пунктах дислокації підрозділів у 2019–2025 рр. У дослідженні взяли участь курсанти-розвідники чоловічої статі (віком 17–21 рік) факультету підготовки спеціалістів Військової розвідки та Сил спеціальних операцій. На I-му етапі (вересень 2019 р. – березень 2020 р.) було здійснено пошук, аналіз та узагальнення науково-методичної літератури, джерел соціальної мережі Інтернеті за темою дослідження, обґрунтування актуальності дослідження, формулювання та визначення мети, завдань, об'єкту, предмету, методів дослідження. На II-му етапі (квітень 2020 р. – серпень 2021 р.) було проведено констатувальний етап педагогічного експерименту, який передбачав вивчення ставлення курсантів-розвідників щодо доцільності впровадження засобів ВІТ до фізичного виховання; дослідження впливу занять ВІТ на рівень розвитку рухових якостей курсантів-розвідників, рівень сформованості військово-прикладних рухових навичок, показників морфофункціональних можливостей організму та соматичного здоров'я курсантів; порівняння отриманих показників з аналогічними показниками курсантів, які займалися різними видами спорту в спортивних секціях та курсантів, які займалися фізичною підготовкою відповідно до керівних документів. На основі проведених досліджень було розроблено й обґрунтовано методику розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами високоінтенсивних інтервальних тренувань у процесі фізичного виховання. На III-му етапі (вересень 2021 р. – серпень 2024 р.) було проведено формувальний етап педагогічного експерименту, який передбачав експериментальну перевірку ефективності авторської методики. Було сформовано експериментальну ($n=32$) та контрольну ($n=32$) групи із числа курсантів-розвідників, які вступили на навчання у 2021 році. На даному етапі було визначено критерії фізичної готовності курсантів-розвідників у процесі занять ВІТ (мотиваційний, інтелектуальний, діяльнісний) та проведено перевірку ефективності розробленої авторської методики за визначеними критеріями. На IV-му етапі (вересень 2024 р. – травень 2025 р.) було здійснено остаточну обробку, аналіз та узагальнення результатів дослідження, визначено достовірність різниці між результатами курсантів ЕГ та КГ, сформульовано висновки, оформлено дисертаційну роботу, здійснено апробацію авторської методики в інших ВВНЗ.

Дослідження забезпечувалось чітким визначенням мети і завдань та ретельним їх виконанням як на теоретичному, так і на практичному рівні. Для цього здобувач застосував комплекс відповідних методів дослідження, серед яких: теоретичні: аналіз, синтез, порівняння, класифікація та узагальнення наукової, навчально-методичної літератури, даних мережі Інтернет та досвіду передової практики для з'ясування сучасного стану досліджуваної проблеми, систематизації та узагальнення інформації про об'єкт та предмет дослідження; емпіричні: опитування; педагогічне спостереження; педагогічне тестування; медико-біологічні методи для визначення сучасного стану сформованості фізичної готовності курсантів-розвідників до майбутньої військово-професійної та бойової діяльності; педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи), для дослідження впливу занять засобами високоінтенсивних навантажень на розвиток рухових якостей, військово-

прикладних навичок, функціональний стан та здоров'я курсантів-розвідників; перевірки ефективності розробленої методики; статистичні, для оцінювання достовірності різниці між досліджуваними показниками, коректного опрацювання отриманих результатів, доведення ефективності розробленої методики. Достовірність висновків і рекомендацій забезпечена цілісним характером експерименту, в ході якого повністю перевірені теоретичні положення, а також коректним застосуванням методів дослідження, зокрема статистичних. Зібраний у результаті педагогічних тестувань матеріал представлено в роботі достатньою кількістю таблиць, дані яких також дозволяють стверджувати про достовірність зроблених висновків.

Стиль і мова дисертації. Дисертація написана методично грамотно, орфографічно та стилістично витримана на достатньому рівні.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що:

- *вперше* теоретично обґрунтовано та розроблено методику розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами високоінтенсивних інтервальних тренувань у процесі фізичного виховання, сутність якої полягає у комплексному розвитку рухових якостей та формуванні військово-прикладних рухових навичок курсантів-розвідників у стислі терміни, з урахуванням рівня фізичної підготовленості, року навчання курсантів та змісту основної частини заняття; обґрунтовано критерії оцінювання фізичної готовності курсантів-розвідників до майбутньої військово-професійної та бойової діяльності під час занять засобами високоінтенсивних навантажень (мотиваційний, інтелектуальний та діяльнісний);

- *удосконалено*: процес розвитку рухових якостей та формування військово-прикладних рухових навичок курсантів засобами високоінтенсивних інтервальних тренувань;

- *подальшого розвитку* набули питання мотивації, покращання показників морфофункціональних можливостей та здоров'я курсантів-розвідників у процесі фізичного виховання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та впровадженні методики розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами високоінтенсивних інтервальних тренувань, критеріїв оцінювання фізичної готовності курсантів до майбутньої військово-професійної й бойової діяльності під час занять засобами високоінтенсивних навантажень в освітній процес фізичного виховання Військової академії (м. Одеса), Військового інституту танкових військ Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Національної академії Національної гвардії України, що підтверджено відповідними актами.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій здобувача в опублікованих працях. Основні положення та результати дисертаційної роботи відображено у 12 публікаціях, серед яких: 1 стаття у міжнародному виданні, що входить до наукометричної бази Scopus; 1 стаття у міжнародному виданні, що входить до наукометричної бази Web of Science; 7 статей у наукових фахових виданнях України; 3 публікації апробаційного характеру; 5 публікацій виконано одноосібно.

Структура та обсяг роботи. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (212 найменувань, з них іноземними мовами – 57) та додатків (на 32 сторінках). Загальний обсяг дисертації – 239 сторінок, з яких 176 сторінок основного тексту. У роботі містяться 27 таблиць та 42 рисунки.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, охарактеризовано методи дослідження, розкрито наукову новизну і практичне значення результатів дослідження, вказано сферу апробації та впровадження у практику отриманих результатів, подано інформацію про публікації та структуру роботи.

У першому розділі **«Теоретико-методичні основи розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами високоінтенсивних інтервальних тренувань у процесі фізичного виховання»** розкрито специфіку бойової діяльності розвідників у сучасній російсько-українській війні та вимоги до розвитку їх рухових якостей; з'ясовано особливості організації фізичного виховання курсантів-розвідників в сучасних умовах; розкрито зміст високоінтенсивних інтервальних тренувань як ефективного засобу розвитку рухових якостей курсантів-розвідників та підготовки до майбутньої бойової діяльності.

У другому розділі **«Науково-теоретичне обґрунтування і розробка методики розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами високоінтенсивних інтервальних тренувань у процесі фізичного виховання»** розкрито методи та організацію наукового дослідження; представлено результати вивчення ставлення курсантів-розвідників до занять засобами ВПТ; наведено результати аналізу стану і динаміки розвитку рухових якостей, рівня сформованості військово-прикладних рухових навичок курсантів-розвідників у процесі занять засобами ВПТ; досліджено морфофункціональні можливості та соматичне здоров'я курсантів у процесі занять ВПТ; обґрунтовано методику розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами ВПТ у процесі фізичного виховання.

У третьому розділі **«Перевірка ефективності методики розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами високоінтенсивних інтервальних тренувань у процесі фізичного виховання»** обґрунтовано критерії фізичної готовності курсантів-розвідників до майбутньої військово-професійної та бойової діяльності (мотиваційний, інтелектуальний, діяльнісний) та представлено результати дослідження ефективності авторської методики.

У цілому дисертація свідчить про високий рівень наукової підготовки дисертанта, досконале володіння методикою дослідження, творчий підхід до вирішення проблеми, що дозволило обґрунтувати актуальність та з'ясувати стан наукової розробки теми, а також розв'язати основні дослідницькі завдання. Структура й обсяг основного тексту та загальне оформлення роботи відповідають необхідним вимогам до кандидатських дисертацій. Автореферат відповідає змісту дисертації, достатньо повно відображає основні положення й результати дослідження, оформлений відповідно до сучасних вимог.

Оцінюючи загалом позитивно дисертаційну роботу, дозволимо собі зробити деякі зауваження та побажання.

1. У першому розділі дисертаційної роботи необхідно було більш ширше представити досвід застосування засобів ВІПТ у фізичній підготовці військовослужбовців армій країн-членів НАТО, зокрема й у військових навчальних закладах.

2. У першому розділі (стор. 27, 39, 49 та ін.) зустрічаються посилання на більше, ніж 5 авторів одночасно.

3. Не всі скорочення, які зустрічаються в тексті дисертаційної роботи, винесено до Переліку умовних скорочень (РЕР, РЕБ, ГУР, БСВВ, ССО).

4. У другому розділі автор досить детально представив опис тестів для перевірки рівня розвитку рухових якостей та військово-прикладних навичок курсантів. Вважаємо, що це можна було б зробити у додатках.

5. У таблицях третього розділу бажано було б представити також величину змін у кожному тесті для підтвердження доцільності розвитку тих або інших рухових якостей курсантів-розвідників.

6. Акти впровадження у вступі дисертації (стор. 10) та, відповідно, у авторефераті бажано було б представити у хронологічній послідовності.

Слід відзначити, що вказані зауваження не знижують наукової цінності та практичної значущості дисертаційної роботи.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
Дисертаційне дослідження Родіонова Михайла Олексійовича на тему «Методика розвитку рухових якостей курсантів-розвідників засобами високоінтенсивних навантажень у процесі фізичного виховання» є актуальним, самостійним і завершеним, має наукову новизну, теоретичну і практичну значущість, що в сукупності вирішує конкретні наукові завдання в галузі фізичного виховання військовослужбовців. Структура, зміст дисертації, отримані результати та наведені висновки відповідають вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 року № 567 (зі змінами), а Родіонов Михайло Олексійович заслуговує присвоєння наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент

Начальник кафедри фізичного виховання
та фізкультурно-спортивної реабілітації
Житомирського військового інституту імені С. П. Корольова
доктор педагогічних наук, професор

Костянтин ПРОНТЕНКО

Підпис Пронтенка К. В. засвідчую.
Начальник відділу персоналу та строевого штабу
підполковник

Сергій ПИСАРЕНКО

